

JOM KIPPOER - יום כיפור

Jom Kippoer is de achtste *mo'ed* in de lijst van Leviticus 23, waarbij de sjabbat als eerste *mo'ed* wordt geteld en ook de omtelling meegerekend wordt. Vanwege het omvangrijke aantal teksten in de Bijbel over deze *mo'ed* zullen wij deze op een andere wijze behandelen dan de andere *mo'adiem*.

Naast Leviticus 23 is een heel hoofdstuk van de Thora, namelijk Leviticus 16 aan deze *mo'ed* gewijd, en een uitgebreid deel van het B'riet Chadasja, namelijk Hebreëen 8-10, bouwt erop voort. Bijgevolg zal veel van onze uitleg gebaseerd zijn op deze teksten.

HET DOEL

De naam

Jom Hakippoeriem - יום הכיפורים - Dit is de Bijbelse naam. Het betekent letterlijk: "dag van verzoeningen" of "dag van bedekkingen." De meervoudsvorm van het woord kippoer (כִּפּוּרִים), geeft waarschijnlijk het feit weer dat twee geiten die de verzoening tot stand brachten, maar in Leviticus 16:5 zullen we zien dat ze beschouwd worden als één. Josephus noemt het "De vastendag". Het wordt ook "Het grote vasten" of "De dag" genoemd - (In de Talmoed: *Joma*, het Aramese woord voor "dag").

De context

In Leviticus 23 - Jom Kippoer valt vlak na Jom Teroe'a, namelijk tien dagen erna. Dat deze beide feesten zo vlak na elkaar vallen, lijkt erop te duiden dat ze ook met elkaar verbonden zijn. De sjofar van Jom Teroe'a lijkt bij te dragen aan het geestelijk ontwaken dat nodig is voor Jom Kippoer.

In Leviticus 16 - De context van de passage over Jom Kippoer in Leviticus 16 is ook van belang. In 16:1 vermeldt de tekst specifiek de dood van de twee zoons van Aäron als onderdeel van de inleiding op het onderricht over Jom Kippoer. De verbinding met hun dood lijkt aan te geven dat een van de betekenissen van Jom Kippoer is dat God benaderd moet worden op de wijze die Hijzelf aangeeft en niet op een andere manier, zoals de zoons van Aäron deden.

De redenen

Er zijn minstens drie redenen voor Jom Kippoer:

1. Om God op de juiste wijze te leren naderen. Zoals boven genoemd, is het eerste doel om te leren dat er een goede en een verkeerde, een aanvaardbare en een onaanvaardbare manier is om tot God te naderen. Jom Kippoer herinnert ons eraan dat je tot God niet op iedere willekeurige wijze kunt naderen. Hij moet genaderd worden op de wijze waarop Hij Zijn volk leert dat te doen.
2. Om verzoening te bewerken voor de zonde. De tweede reden voor Jom Kippoer vinden we in 16:21. Hier leren we dat op deze dag voor iedere mogelijke zonde verzoening plaatsvond. Zoals de naam aangeeft, ligt bij verzoening de primaire focus van deze dag. Er worden in deze tekst: drie verschillende woorden voor zonde gebruikt עוֹן (*awon*) - ongerechtigheden, פֶּשַׁע (*pasja*) - overtredingen, en חַטָּאת (*chataa*) - zonde. Volgens de Talmoed zijn ongerechtigheden "bewust bedreven verkeerde daden", overtredingen "opstandige daden", en zonden "onbewust verzuim." Deze woorden omvatten tezamen iedere mogelijke zonde die een mens kan plegen, zowel de bewuste als de onbewuste zonden.
3. Om de *Misjkan* te reinigen. Het derde doel voor Jom Kippoer is het reinigen van de *Misjkan*. We vinden dit in 16:20 waar wordt gezegd dat Aäron verzoening brengt voor "het heiligdom... de tent der samenkomst en... het altaar." Kennelijk moesten ook deze plaatsen jaarlijks gereinigd worden van de zonde, aangezien ze door het jaar heen onder de invloed stonden van de zonden van de mensen.

DE PERSOON

De belangrijkste persoon op deze dag was de hogepriester. Hij had verschillende verantwoordelijkheden. Hij moest:

De juiste kleding dragen

Leviticus 16:4 vertelt ons dat Aäron heilige klederen moest aantrekken, witte linnen klederen, die anders waren dan de prachtige klederen die in Exodus beschreven staan. Deze kleding was zo belangrijk dat hij zich moest onderdompelen voordat hij ze aantrok.

Zichzelf reinigen

Behalve dat hij diende te weten welke kleding hij moest dragen, moest de hogepriester ook zichzelf reinigen; d.w.z. hij moest zich onderdompelen in een ritueel bad. Dit is een symbolisch beeld van de geestelijk reiniging die vereist was om op deze heilige dag zijn taken uit te kunnen voeren.

Het juiste ritueel kennen

Tenslotte diende de hogepriester het juiste ritueel voor deze dag te kennen. We zullen verderop over dit ritueel spreken. Op dit moment is het voldoende te beseffen dat deze *mo'ed* een hele speciale liturgie omvat. Ook dat maakt deze *mo'ed* anders dan de andere *mo'adiem*.

DE PROCEDURE

De informatie over de procedure voor Jom Kippoer is primair gebaseerd op Leviticus 16. De *Misjna* vertelt ons echter hoe dit ritueel uitgevoerd werd ten tijde van de Tweede Tempel. Daarom is de *Misjna Joma* voor ons een belangrijk document om in ogenschouw te nemen.

De voorafgaande week

Afzondering van de hogepriester - De hele week voor Jom Kippoer ging de hogepriester in afzondering om zich goed voor te kunnen bereiden. Zeven dagen voor Jom Kippoer verliet hij zijn huis en nam zijn intrek in het tempelcomplex. Joma 1:1

Instructie van de oudsten - Daar ontving de hogepriester instructie van de oudsten. Van hem werd gevraagd om met een plechtige eed trouw te zweren aan de instructie van de oudsten. Joma 1:5

Een vervanger, voor het geval dat - Daarnaast werd, wanneer de voorbereidingsdagen begonnen, een andere hogepriester "naast hem voorbereid... voor het geval hem iets zou overkomen dat hem ongeschikt zou maken." Men had zelfs een andere vrouw voor hem gereed, voor het geval er iets met zijn eigen vrouw zou gebeuren en hij geen verzoening zou kunnen bewerken "voor zijn huis." Joma 1:1.

De dag voor Jom Kippoer

Een dierenles - Op de dag voor Jom Kippoer werd hij naar de oostpoort van de tempelberg gebracht waar hij toekeek terwijl stieren, rammes en schapen voor hem werden gebracht "opdat hij kennis zal verkrijgen en ervaren zal zijn in de tempeldienst." Joma 1:3

Een nachtwake - Op *erew* Jom Kippoer bleef de hogepriester de hele nacht op. Hierbij ontving hij hulp van jongere priesters. Ze lazen hem voor uit verschillende boeken van de Bijbel, zoals Job, Ezra, Kronieken en Daniël. Joma 1 :4, 6-7

De nacht voor Jom Kippoer heerste er een combinatie van opwinding en spanning. Vanaf middernacht begonnen de mensen zich te verzamelen in de voorhoven van de Tempel. Joma 1:8

De dag van Jom Kippoer

De gebruikelijke offers - In de vroege ochtend van Jom Kippoer werden zoals gewoonlijk de dagelijkse brandoffers, meeloffers en andere offers gebracht. De hogepriester droeg zelf de offers op, waarbij hij zijn officiële, formele, hogepriesterlijke gewaad droeg. Joma 3:4

De andere *kohaniem* (priesters) assisteerden hem daarbij. Zij schepten de as weg, sleepten hout aan voor het vuur en herschikten de offers op het altaar. De mensen die deze taken mochten verrichten werden allemaal gekozen door het lot. Joma, hoofdstuk 2

Onderdompeling van de hogepriester - Wanneer hij zich ging omkleden, dompelde hij zich onder. Op Jom Kippoer deed hij dat vijf keer. Hij reinigde ook zijn handen en voeten en deed dat tien keer. Joma 3:3

Kleding - Wanneer hij klaar was voor het ritueel van Jom Kippoer, kwamen een aantal *kohaniem* die een linnen laken tussen hem en de mensen hielden, waarachter hij zich/verkleedde in de dure, witte linnen klederen. Joma 3:6

Verzoening voor zichzelf - Hij droeg witte linnen klederen, hij offerde een stier voor zichzelf en voor zijn huis en hij beleed zijn persoonlijke zonden: "O, *de naam* (יהוה), ik heb verkeerd gedaan, ik heb overtredingen begaan, ik heb voor U gezondigd, ik en mijn huis. O, *de naam*, vergeef de verkeerde daden en de overtredingen en de zonden, die ik heb begaan, dat ik verkeerd heb gedaan en dat ik voor U heb gezondigd, ik en mijn huis, zoals geschreven staat in de Tora van Mosjè, uw dienstknecht: 'Want op deze dag zal over u verzoening gedaan worden.' (Leviticus 16:30)."

De Misjna vertelt dat de hogepriester op dit punt de heilige naam van God uitspreekt. Wanneer zij de naam en de belijdenis horen, antwoordt het volk: "Gezegend zij de naam van de heerlijkheid van Zijn Koninkrijk tot in de eeuwen der eeuwen!" Joma 3:8

De naam - Op deze dag, en in samenhang met de verzoening, sprak de hogepriester de heilige naam van God, JHWH (יהוה) uit. Alles bij elkaar zou hij de naam tien keer uitspreken, en iedere keer antwoordde het volk: "Gezegend zij de naam van de heerlijkheid van Zijn Koninkrijk tot in de eeuwen der eeuwen."

Het lot wordt geworpen - Dan verkleedde hij zich, dompelde zich onder, en maakte zich klaar om het allerheiligste offer te brengen voor de gemeenschap van Israël: de twee geiten. Aangezien de geiten ieder een andere taak hadden te verrichten, moest een keuze gemaakt worden welk dier welke taak zou verrichten. De keuze werd bepaald door op ieder dier een lot te leggen. Joma 3:9,4:1

In 16:8-9 vertelt de tekst ons dat de twee namen die geschreven stonden op de loten van Jom Kippoer luidden: 1) "Voor de Heer," voor het dier dat geslacht moest worden, en 2) "Voër Azazel," voor de geit die de woestijn in gestuurd zou worden.

De hand waarin het lot "Voor de Heer" verscheen, werd door de hogepriester opgeheven, waarbij hij de tekst hardop uitriep. Joma 4:1

Een scharlaken draad - De Misjna vertelt ons dat de hogepriester een scharlaken wollen draad bond om de kop van beide geiten voordat ze geofferd werden. De Gemara legt uit dat dit gedaan werd om deze geiten te onderscheiden van andere geiten. Rood was gekozen vanwege Jesaja 1:18. Joma 4:2

Het reukwerk - Nadat het lot beslist had, brandde de hogepriester wat reukwerk, waarbij hij precies genoeg rook liet ontwikkelen om zijn gezicht te bedekken wanneer hij het heilige der heiligen zou binnengaan. Joma 5:1

"De rook was bedoeld om een scherm te vormen dat de hogepriester zou beletten om de heilige tegenwoordigheid te aanschouwen." ¹ De Talmoed zegt dat er zoveel rook was dat "De geiten in Jericho

moesten niezen, vanwege de geur van de wierook. De vrouwen in Jericho hoefden geen parfum te gebruiken, vanwege de geur van de wierook!"²

Het heilige der heiligen binnengaan - Dit was het enige moment van het jaar waarop iemand het heilige der heiligen binnenging. Daar was de tegenwoordigheid van de Heilige Zelf. Wanneer hij er binnenging, had de hogepriester het bloed van de stier bij zich en besprenkelde daarmee zevenmaal de ark. Er was geen ark (Aron HaKodesj) in de Tweede Tempel, maar alleen een steen. Joma 5:2

Het slachten van de geit en het sprenkelen van het bloed - Nadat hij het heilige der heiligen uit was gegaan, slachtte de hogepriester de geit die bestemd was "Voor de Heer." Dit was voor de kinderen van Israël een van de belangrijkste momenten op deze dag van verzoening. Nadat hij de geit geslacht had, ging hij met wat van het bloed terug naar het heilige der heiligen en sprenkelde het daar op de verzoendeksel (de deksel van de ark) om verzoening te bewerken. Dit was een gespannen moment. De mensen die buiten stonden wisten niet van tevoren of de verzoening aanvaard zou worden of niet.

Verzoening voor de Tempel/Misjkan - Terwijl hij met het bloed in het heiligdom was, bewerkte de hogepriester ook verzoening voor het heiligdom door op de verschillende onderdelen ervan bloed te sprenkelen. Leviticus 16:20 en Joma 5:4-7

De zondebok, Joma 6 - Nu moest het tweede deel van het zoenoffer gebracht worden: de zondebok. Leviticus 16:21-22 vertelt dat de hogepriester voordat hij de zondebok de woestijn in stuurde, zijn handen op de kop van het dier moest leggen en "over hem al de ongerechtigheden van de Israëlieten en al hun overtredingen en al hun zonden, belijden; hij zal die op de kop van de bok leggen... Zo zal de bok al hun ongerechtigheden op zich dragen naar een onvruchtbaar land..."

De Misjna vertelt ons wat er traditioneel gezegd werd wanneer de hogepriester de zonden van Israël beleed over de kop van de bok: "O, de naam, uw volk, het huis van Israël, heeft verkeerd gedaan, zij hebben overtredingen begaan, zij hebben voor u gezondigd. O, de naam, vergeef, bid ik, de verkeerde daden, de overtredingen, en zonden welke uw volk, het huis van Israël, heeft begaan, dat zij verkeerd hebben gedaan, en dat zij hebben gezondigd jegens U; zoals geschreven staat in de Thora van uw dienstknecht Mosjè: 'Want op deze dag zal over u verzoening gedaan worden, om u te reinigen; van al uw zonden zult gij gereinigd worden voor het aangezicht des Heren.'"

Wanneer de mensen deze belijdenis hoorden, bogen ze wanneer ze de heilige naam van God hoorden uitspreken, eerbiedig neer. (Joma 6:2) Na deze zondebelijdenis werd de zondebok naar een berg in de woestijn van Juda gebracht, die ongeveer zestien kilometer van de Tempel lag. Daar werd het dier, dat beladen was met de zonden van de kinderen van Israël, van de top van de berg af de diepte in gestort. (Joma 6:4)

Afsluiting - Nadat zo de belangrijkste gebeurtenissen van de dag van verzoening hadden plaatsgevonden, bracht de hogepriester nog het gebruikelijke zoenoffer, dompelde zich onder, veranderde van kleding en las in de voorhof van de vrouwen Leviticus 16 en 23. Joma 1:1

DE BEELDEN

We zijn nu gekomen aan de bespreking van de belangrijkste punten van deze *mo'ed* voor de geloofsleer. We verdelen dit in twee categorieën. Eerst zullen we bestuderen wat deze dag ons kan leren over de persoon van Jesjoea. Daarna zullen we bestuderen wat deze dag ons kan leren over het werk van Jesjoea. In beide gevallen verwijzen we steeds weer naar Hebreeën hoofdstuk 7-10. Hebreeën beschrijft Jesjoea als de hogepriester en als ons offer. Wanneer we Hem zien als de hogepriester, vangen we een glimp op van Zijn persoon. Wanneer we Hem zien als ons offer, zien we een voorbeeld van Zijn werk in ons.

De persoon van Jesjoea

De hogepriester - Aäron moest als zondaar ook verzoening voor zichzelf bewerken. De Messias is volmaakt en had geen verzoening nodig! Hebreeën 7:26

Er waren vele hogepriesters, maar er is maar één Messias, die priester is voor eeuwig. Hebreëen 7:28
De hogepriester mocht het heilige der heiligen binnengaan vanwege het bloed van de offerdieren; Messias daarentegen is binnengegaan door Zijn eigen bloed. Hebreëen 9:11-12
De hogepriester mocht eenmaal per jaar binnengaan; Messias echter is eenmaal geofferd om de zonden van velen te dragen.. één offer voor de zonden

De *Misjkan* - Jom Kippoer werd altijd gedaan in een aardse *Misjkan*, de bediening van Messias daartegenover vindt plaats in de oorspronkelijke, hemelse *Misjkan*, welke het patroon vormt voor de aardse *Misjkan*. Hebreëen 9: 1-12, 23-28

Het werk van Jesjoea

De hogepriester ging eenmaal per jaar naar binnen; de Messias echter is eens geofferd voor alle zonden. Heb. 9:12,26-28; 10:12

De verzoening van Messias bewerkte in feite verzoening in plaats van alleen de zonde te bedekken. Hebreëen 9:11-15.

Het is opmerkelijk dat terwijl er twee dieren werden gebracht, het Hebreeuws van Leviticus 16 aangeeft dat ze tezamen worden beschouwd als één offer. Opdat er op deze dag volledig verzoening bewerkt zou worden, waren twee dieren nodig. Dit staat natuurlijk in contrast met de verzoening welke Messias bewerkt heeft. Hier heeft één persoon de taken verricht welke door de twee dieren gezamenlijk gedaan werden, namelijk verzoening en vergeving.

Het bloed

Bloed is een belangrijk onderdeel van Jom Kippoer. Het werd gebruikt om verzoening te bewerken voor de mensen en voor de heilige voorwerpen. Het *B'riet Chadasja* leert ons een aantal belangrijke dingen die het bloed van Jesjoea voor ons bewerkt.

Matteüs 26:28 Het bloed van Jesjoea is het teken van het vernieuwde verbond.

Efeziërs 1:7 Het bloed van Jesjoea is de losprijs waarmee wij vrijgekocht zijn uit de slavernij van de zonde.

Romeinen 5:9 Het bloed van Jesjoea is door God gebruikt om onze rechtvaardiging te bewerken. De goddelijke gerechtigheid is uitgestort over Jesjoea en Zijn bloed was nodig om de gerechtigheid van God te vervullen.

1 Petrus 1:2 Normaal veroorzaakt bloed vlekken waar het is geweest. Het is in Gods indrukwekkende ironie het bloed van Jesjoea dat ons reinigt van onze zonde. Dit wordt op Jom Kippoer afgebeeld door de besprenkeling met bloed, welke bewerkt dat de voorwerpen in de *Misjkan*/Tempel gereinigd worden.

Hebreëen Het offerbloed wordt minstens twaalf keer genoemd in Hebreëen hoofdstuk 9-10. Dit geeft ons een idee van het belang van het offerbloed van Jesjoea.

Ef.2:13,Col.1:20 Hier wordt verteld hoe de heidenen naar het volk van God gebracht zijn, er één mee zijn gemaakt, en tussen hen beide vrede gesteld is door het bloed van Jesjoea.

Openb.12:11 Tenslotte wordt ons verteld dat in de toekomstige tijd van problemen op de aarde het volk van God in staat zal zijn de overwinning te behalen over de aanklager (satan) door het bloed van het Lam.

De geloofsleer

Jom Kippoer, de Dag van Verzoening, is wat betreft de geloofsleer een van de rijkste heilige dagen van het jaar. De naam van de dag zelf maakt deel uit van de theologische taal van de Bijbel. Laten we de belangrijkste theologische concepten die met deze dag te maken hebben eens kort bekijken.

1. Zonde

Heel onze bespreking zijn we ervan uit gegaan dat zonde bestaat. De Bijbel gaat daar ook van uit. We lezen hoe de zonde in de wereld is gekomen, maar de Bijbel probeert de mens nauwelijks te overtuigen

dat hij een zondaar is. Dit wordt helder als we in het boek Leviticus lezen over het offersysteem, waar we allerlei details vinden over de offers zelf, maar er weinig gezegd wordt over de behoefte van de mens om offers te brengen. Hier wordt gewoon van uit gegaan.

Het *B'riet Chadasja* enadert de zonde directer, aangezien gesproken wordt tot een minder homogeen gehoor. Zij die de Schriften vanuit een Joods perspectief benaderden, wisten al dat ze zondaar waren en dat ze offers nodig hadden. Lezers met een heidense achtergrond moesten echter overtuigd worden van hun behoefte aan verzoening. Vandaar dat Sja'ol (Paulus) de eerste drie hoofdstukken van zijn brief aan de Romeinen gebruikt om uit te leggen dat allen in zonde geboren zijn en dat allen behoefte hebben dat hun zonde vergeven en verwijderd wordt en dat zij gerechtvaardigd worden. De dood lijkt een wrede straf voor de zonde, wanneer we het vanuit ons moderne systeem van misdaad en straf benaderen, maar er is een goede reden voor dit absolute oordeel. Zoals we eerder gezegd hebben, vermeldt Leviticus 16 de drie meest gebruikte woorden in de Tenach voor "zonde." Nogmaals, het zijn:

1. אָוֹן (*awon*) - Dit woord benadrukt ongerechtigheid of schuld en de schuld die ontstaat vanwege de ongerechtigheid.
2. Het tweede woord komt van de wortel פָּשַׁע (*pasja*) en benadrukt opstandigheid of overtreding, in het bijzonder tegen het verbond van God.
3. Het derde woord is חָטָא (*chataa*). Dit woord wordt meestal vertaald met "het doel missen."

We merken hier op dat de stam van "Thora" betekent "het doel raken." Zonde betekent dan, daartegenover: "het doel missen. "

Aan iedere zonde ligt de aanname ten grondslag dat de mens, en niet God, regeert over het heelal. En aangezien God rechtvaardig is, kan Hij niet toestaan dat iemand Zijn absolute positie inneemt. Bijgevolg verdient iedere poging daartoe (zonde) als straf de dood.

Dankzij God kunnen we nu, Jood of niet-Jood, gerechtvaardigd worden door Zijn volmaakte verzoening, welke, eens en voor altijd, bewerkt is door het plaatsvervangende offer: *Jesjoea Tzidkenoe*, onze gerechtigheid.

2. Verzoening

Het belangrijkste woord van Jom Kippoer is natuurlijk het woord "verzoening." Dit woord is de Nederlandse vertaling van de Hebreeuwse wortel *kafar*, כָּפַר. Een van de grondbetekeningen van dit woord, namelijk "bedekken," wordt duidelijk uit het feit dat bloed gesprendeld werd op de verschillende objecten in de *Misjkan* (tabernakel) om verzoening te bewerken voor de zonde. Op deze wijze werd het object bedekt met bloed, wat door God werd aanvaard als een bedekken van de zonde van de offeraar. Dezelfde wortel, כָּפַר wordt ook gebruikt m.b.t. het zogenaamde "verzoendeksel." Dit was het deksel dat in het Heilige der heiligen over de ark lag. De hogepriester was de enige die ooit in die ruimte kwam en slechts op één dag van het jaar, namelijk op Jom Kippoer. De ark was de plaats waar de tegenwoordigheid van de Heilige onder Zijn volk verbleef. Om in deze ruimte binnen te mogen gaan, moest de hogepriester het bloed van het offer van Jom Kippoer met zich mee brengen. Dit bloed werd dan over het deksel van de ark gesprendeld.

Het beeld is duidelijk: alleen door het bloed van het offer kon je binnenkomen in de intieme tegenwoordigheid van de Allerhoogste. In Zijn tegenwoordigheid kon geen zonde zijn. Indien iemand nog met zijn eigen zonden in de tegenwoordigheid van de Heer zou komen, zou hij ogenblikkelijk onder het oordeel vallen en sterven. De individuele persoon mocht echter een plaatsvervangend offer brengen, waarvan het bloed dan aanvaard werd als verzoening voor zijn zonde. Zo waren allen die deel uitmaakten van de gemeenschap van de heiligen, in de persoon van de hogepriester, in staat dicht bij de tegenwoordigheid van de Heer te komen.

Het Vernieuwde Verbond noemt de zondebok niet. We kunnen het beeld echter duidelijk zien: Zoals de zondebok de zonden voorgoed wegdroeg, zo heeft Jesjoea onze zonden weggenomen en vergeven, zodat ze nooit meer terugkomen. Dat is zowel vergeving als verzoening.

3. Een plaatsvervangend offer

We kunnen geen zinvolle bespreking hebben van Jom Kippoer zonder de term "plaatsvervangend offer" te behandelen. Deze term bestaat uit twee woorden. Het ene woord is "offer." Offers waren een gewoon verschijnsel in de antieke wereld. Er was echter een enorm verschil tussen de heidense bloedoffers en het Bijbelse offer. Bij de heidense offers werd het dier vaak gedood om de woede van de goden tot bedaren te brengen. Wanneer er bijvoorbeeld geen regen was gevallen, dan nam men aan dat de regengod boos was.

Door bloed te offeren hoopte de aanbieder de gramschap van de god te sussen. Soms werd een offer voltrokken om een bepaalde gunst bij een van de goden af te smeken.

De bijbelse offers echter werden voornamelijk gebracht om verzoening te bewerken voor persoonlijke overtredingen. Wanneer een zonde wordt bedreven, wordt de wet van God overtreden. Volmaakte gerechtigheid eist dan een straf en deze straf is de dood.

God echter is niet alleen rechtvaardig, maar ook liefdevol, genadevol en barmhartig. Dit betekent dat terwijl Zijn gerechtigheid vereist dat er een straf ondergaan moet worden wegens de zonde, Zijn liefde Hem in staat stelt om aan de zondaar genade en barmhartigheid aan te bieden. Daarom heeft Hij een manier ontworpen om zowel aan Zijn liefde als aan Zijn gerechtigheid recht te doen. Hij heeft voorzien in een geschikte vervanging, opdat de schuldige partij dat als offer kan brengen in plaats van zichzelf. Dit brengt ons dan bij het andere woord van de term "plaatsvervangend offer." Een plaatsvervangend offer was een dier waarvan God had toegestaan dat het geofferd zou worden in plaats van de schuldige persoon. Het was zowel vereist dat het bloed van het dier zou vloeien - omdat dit het leven van de zondaar vertegenwoordigde - als dat het dier zou sterven. Daardoor zou de gerechtigheid van God vervuld worden: Een vervanging zou sterven in plaats van de zondaar.

Het B'riet Chadasja leert ons dat de dood van Jesjoea een plaatsvervangend offer was. Hij kwam om in plaats van de zondige mens een bloedige dood te sterven. Niemand heeft Zijn leven genomen; Hij heeft het uit eigen vrije wil geofferd. Bovendien - en dat is een van de prachtigste waarheden over Messias - tierf Hij "eens voor altijd." Zijn offer was totaal en volledig werkzaam: Het heeft alles bewerkt wat het moest bewerken. Hier zijn een paar voorbeelden van het gebruik van het Griekse woord dat vertaald wordt met "eenmaal" of "eens voor altijd" ($\alpha\pi\alpha\zeta \epsilon\phi\alpha\pi\alpha\zeta$):

- voor de zonde eens voor altijd gestorven (Romeinen 6:10) aoristus: gestorven
- eens voor altijd Zichzelf ten offer gebracht (Hebreeën 7:27) aoristus: ten offer gebracht
- eens voor altijd binnengegaan in het heiligdom, waardoor Hij een eeuwige verlossing verwierf. (Hebreeën 9:12) aoristus: binnengegaan
- eens voor altijd geheiligd (Hebreeën 10:10) participium perfectum passivum: geheiligd
- Messias is eenmaal om de zonden gestorven (1 Petrus 3:18) aoristus: (gerelateerd aan Pesach, lijden)

Wanneer de Bijbel zegt "eens voor altijd," dan betekent dit dat de dood van Jesjoea, omdat Hij een veel geschiktere plaatsvervanging was voor de mens dan een dier (een mens voor een mens, in plaats van een dier voor een mens), voldoende was om alle zonden te bedekken. Anders zou Jesjoea tevergeefs gestorven zijn. Met volledig werkzaam bedoelen we dat het verlossende offer van Jesjoea gebracht is voor ieder die in Hem gelooft. Het is niet een voorwaardelijke verzoening waarvan de werking afhangt van de inzet van de mens. Onze Messias is gestorven voor een hele specifieke groep mensen, namelijk voor iedereen die in Hem zou geloven.

4. Rechtvaardiging

Jom Kippoer was een dag waarop verzoening werd gebracht voor onze zonden. De rechtsterm voor een dergelijke actie is "rechtvaardiging." Door te zorgen voor verzoening voor de zonde, was God vervolgens wettelijk vrij om de zondaar rechtvaardig te verklaren.

Aan de gerechtigheid van God is volledig voldaan door de verzoenende dood van Messias, die in onze plaats de gramschap van de Vader op Zich genomen heeft. Hij heeft de doodstraf voor onze zonde op Zich genomen: "De Here heeft ons aller ongerechtigheid op hem doen neerkomen." (Jes. 53:6) Daarom verklaart het hof in de hemel dat niemand die in Messias is de eeuwige straf voor de zonde hoeft te ondergaan, want Hij heeft deze voor ons ondergaan. Daarom zegt Romeinen 5:1: "Wij dan, gerechtvaardigd uit het geloof, hebben vrede met God door onze Here Jezus Christus."

Het is belangrijk dat we blijven bedenken dat God altijd getrouw is aan Zichzelf. Daaruit kunnen we leren dat wanneer God zegt dat iemand gerechtvaardigd is, hij of zij ook werkelijk gerechtvaardigd is. Dit brengt ons bij het tweede aspect van rechtvaardiging. God verandert ons volledig van binnen uit!

Wanneer Messias onze zonden wegneemt en we van boven geboren worden, dan zijn we rechtvaardig geworden.

Zo lezen we in Romeinen 5:19: "Want, gelijk door de ongehoorzaamheid van één mens zeer velen zondaar geworden zijn, zo zullen ook door de gehoorzaamheid van één zeer velen rechtvaardig worden." En ook in 2 Korintiërs 5:21: "Hem, die geen zonde gekend heeft, heeft Hij voor ons tot zonde gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtigheid Gods in Hem"

Dat is een geweldig wonder! In deze grote geestelijke uitwisseling, rechtvaardigt God ons door de gerechtigheid uit te oefenen op Zijn Zoon, waardoor Hij ons in Messias rechtvaardig maakt. Zo hoeven wij, vanwege het offer van Jesjoea voor ons, God niet om vergeving te smeken. We mogen nederig de waarheden van 1 Johannes 1:9 claimen.

5. Vergeving

Vergeving komt voort uit de geloofsleer van de rechtvaardiging. Zowel het Hebreeuwse als het Griekse woord dat vertaald is met "vergeving" draagt het beeld in zich van iets dat opgeheven of weggedragen wordt. Aangezien de zondaar volgens de wet van zijn zonde ontslagen is, kan God de zonde zomaar van hem wegnemen. Hij wordt dus niet langer beschouwd als een zondaar, maar als iemand die vergeven is van zijn zonde.

Vergeving wordt op Jom Kippoer afgebeeld door de zondebok. Hetzelfde woord dat vertaald wordt als "vergeving," נָשָׂא (*nasa*) wordt ook gebruikt om te beschrijven wat de zondebok doet met de zonden op Jom Kippoer: Hij zal "al hun ongerechtigheden op zich dragen" (Leviticus 16:22) naar de woestijn. Hetzelfde wordt gezegd van het werk van de Dienaar-Messias in Jesaja 53:12, waar wordt gezegd dat Hij "veler zonden gedragen heeft." De term "zonde gedragen" komt van de wortel נָשָׂא, waarvan wij het woord "vergeving" hebben. Wanneer wij dan lezen dat God onze zonden vergeven heeft, moeten wij begrijpen dat onze zonden weggedragen zijn, van ons weggenomen zijn, en ver van ons weggestuurd zijn.

DE PRAKTIJK

Het boek Hebrëen maakt ons duidelijk dat het onderhouden van Jom Kippoer drastisch gewijzigd is met de komst van Messias. Er is niet langer een tempel en als die er nog zou zijn, zou het in het licht van het plaatsvervangend offer van Messias zeer de vraag zijn of de dienst van Jom Kippoer nog wel hetzelfde zou zijn. De basisinstructies van de Thora m.b.t. Jom Kippoer moeten echter nog steeds gehouden worden. Wat leert de Bijbel ons dan?

Een sjabbat sjabbaton (1,n:IV n:lv)

Leviticus 16:31 vertelt ons dat Jom Kippoer een *sjabbat sjabbaton* (שַׁבַּת שַׁבְּבוֹתַיִם) is, een zeer heilige rustdag. Op deze dag behoort geen werk gedaan te worden. Dit staat op een lijn met de theologie van deze dag, welke ons leert dat Messias ons in een positie van volledige rust heeft geplaatst; er is niets dat wij kunnen toevoegen aan onze redding.

Verder wordt ons verteld dat dit stoppen met werken van toepassing is op allen die onder ons dak en onder onze zorg zijn, zowel op "de geborene Israëliet als de vreemdeling, die in uw midden vertoeft."

Een vastendag

Ten tweede is Jom Kippoer een dag waarop we ons moeten "kastijden (KBS)," of "verootmoedigen (NBG)" (Lev. 16:31). Daar valt het volgende over te zeggen:

- In Jesaja 58 lezen we dat ons vasten oprecht moet zijn, zonder anderen te kwetsen. In feite is voedsel geven aan de armen een bijbelse manier om het voedsel te besteden dat we anders op deze dag zouden eten.
- Volgens de joodse traditie is het een vastendag: de enige waartoe de Thora ons opdracht geeft. De meer orthodoxe Joden volgen de instructies van Joma 8:1: "Op de Dag van Verzoening zijn eten, drinken, wassen, zalven, sandalen aandoen, en echtelijke gemeenschap verboden."
- De Misjna zegt dat kindere~ moeders met een zogende baby en lichamelijk zieke mensen niet hoeven te vasten op Jom Kippoer.

Een blijvende instelling

Leviticus is er helder over dat deze dag een blijvende instelling is voor het volk van God. Het Hebreeuws geeft aan dat het voor een hele lange periode bedoeld is. Aangezien de tekst aangeeft dat Jom Kippoer voor een hele lange tijd onderhouden moet worden, vragen we ons af hoe we dat moeten uitleggen in het licht van het feit dat er geen *Misjkan* of Tempel is en Jesjoea Zijn werk volbracht heeft.

1. De traditionele joodse observantie

De religieuze en orthodoxe Joden blijven Jom Kippoer beschouwen als de heiligste dag van het jaar. Hun theologie vereist van hen dat ze deze dag onderhouden, omdat zij geloven dat er ook verzoening bewerkt wordt door andere dingen dan het bloed van een offer. Hier zijn verschillende manieren waarop men verzoening tracht te bewerken in het traditionele Judaïsme:

- Beking
- De dag van verzoening. Maar deze dag wordt beschouwd als een dag waarop verzoening bewerkt wordt tussen de mens en God en niet tussen de mensen onderling.
- De dood van een rechtvaardige. De Midrasj zegt: "Zoals Jom Kippoer verzoening schenkt, zo schenkt de dood van de rechtvaardige verzoening." (*Leviticus Rabba*, Acharei Mot 30:12)
- Goede daden; Sjabbat 32a, A vot 4: 11
- Gebed, vasten, en liefdadigheid (aalmoezen)
- Kappora

Sommige godsdienstige Joden bewerken op een traditionele wijze verzoening door *kaporot*, waarbij een kip driemaal boven het hoofd rondgeslingerd wordt, dan geslacht, en vervolgens gegeten of weggegeven wordt. Dit wordt gedaan ter herinnering aan de offers. Daarbij wordt ook geld weggegeven als een middel om de verzoening veilig te stellen.

2. Messiaanse observantie

Wij verwerpen alle boven genoemde methoden om verzoening te bewerken. Wij geloven dat de enige wijze waarop wij verzoening verkrijgen voor ons, ligt in het vergoten bloed van Messias, onze verzoening, ons vervangend offer. In het licht hiervan doen wij de volgende suggesties:

- Een dienst op Jom Kippoer; een heilige samenkomst. In overeenstemming met het gebod dat dit een blijvende feestdag zal zijn, geloven wij dat we nog steeds een speciale dienst kunnen hebben op Jom Kippoer. Wat betreft de offers die gebracht zouden moeten worden: wij hebben Jesjoea. Hij is ons offer van Jom Kippoer. We kunnen vieren wat Hij volbracht heeft. We kunnen ons bezig houden met alle geloofspunten die uit Jom Kippoer voortkomen.
- Vasten. We kunnen nog steeds de Bijbelse vasten-periode onderhouden. We kunnen tijd nemen voor voorbede of om in ons innerlijk na te gaan welke zonde van het vlees de Heer wil aanpakken in de volgende cyclus van heiliging.
- Een sjabbat sjabbaton. Deze dag is een dag voor een heilige samenkomst. We hoeven op deze dag niet te werken. Wanneer we op deze dag stoppen met werk, ondersteunt dat het Bijbelse beeld dat Jesjoea het reddingswerk voor ons gedaan heeft. Het volk van God mag op deze dag samenkomen om de verzoening te vieren die Jesjoea voor ons bewerkt heeft.

Er is maar één manier waarop Jom Kippoer ook vandaag voortgezet kan worden. Dat is door te vertrouwen op het verzoenende offer van Messias. Wanneer Jom Kippoer vanuit dit geloof benaderd wordt, dan krijgt de dag een geheel ander lading. Veel Messiaanse gelovigen onderhouden Jom Kippoer, maar zij smeken God niet dat Hij hen moge vergeven. In plaats daarvan danken zij Hem voor de verzoening die door Messias al bewerkt is. Dit maakt de dag trouwens tot een dag van grote vreugde!

Jom Kippoer kan ook goed onderhouden worden door de dag te gebruiken als een tijd van persoonlijke reflectie om zich te bekeren van ieder patroon van het vlees dat we moeten afleggen. Verder, in overeenstemming met de opdracht om "onze ziel te kastijden," vasten we ook en nemen de tijd voor gebed, in het bijzonder voor voorbede voor ons volk Israël, opdat zij de ware verzoening mogen vinden die is in Messias Jesjoea.

Van belang is om te herinneren dat Jom Kippoer een belangrijk onderdeel is van Gods cyclus van heilige dagen. De Heilige heeft deze *mo'ed* verordend met een specifiek doel voor ogen. Nergens in de Schriften wordt ons gezegd te stoppen met het onderhouden van deze dag. We moeten het echter

wel onderhouden vanuit de realiteit van het Vernieuwde Verbond en niet alleen vanuit de voorafschaduwing in de Thora.

- Gecentreerd op Messias. Het is van wezenlijk belang dat de dag gecentreerd is op de persoon en het werk van Messias. In dit licht kunnen we deze *mo'ed* onderhouden en dienen we het te onderhouden.

TEN SLOTTE

Alles leidt tot één doel: Jom Kippoer heeft voor ons, Messiaanse gelovigen, een heel andere betekenis dan voor de rest van de wereld. We mogen deze *mo'ed* benaderen vanuit de wetenschap dat we inderdaad een vlees hebben dat zondigt. We kunnen die zonde echter belijden vanuit de wetenschap dat er verzoening voor bewerkt is. Daarbij mogen we Jom Kippoer met vreugde tegemoet treden, vanuit een zekere doch gedeeltelijke wetenschap wat de dood en de opstanding van Messias voor ons bewerkt hebben. We kunnen in volle vertrouwen in Hem rusten, vanuit de volle wetenschap dat wanneer we in de Schrift lezen dat Messias voor ons gestorven is, dat ook zo is. Ik geloof dat dit onderdeel uitmaakt van de vervulling van het woord van de profeet Zacharia toen hij zei:

"Zo zegt de Here der heerscharen: Het vasten der vierde, vijfde, zevende en tiende maand zal voor het huis van Juda worden tot vrolijkheid en vreugde, ja tot blijde feesten; hebt dan de waarheid en de vrede lief" (Zacharia 8:19)

¹ J. H. Hertz, *Pentateuch and Haftarahs*, p. 482.

² De Babylonische Talmoed, Joma 39b